

Warszawa dn. 15 listopada 2017 r.

Dr hab. Marcin Przybylski

Dziedzina Sztuk Teatralnych

Akademii Teatralnej

im. Aleksandra Zelwerowicza w Warszawie

Wydział Aktorski

RECENZJA

dorobku artystycznego i pedagogicznego

dr BŁAŻEJA PESZKA w związku z postępowaniem habilitacyjnym w dziedzinie sztuk teatralnych.

ZLECENIODAWCA RECENZJI

Uczelnia: Akademia Sztuk Teatralnych

im. St. Wyspiańskiego w Krakowie,

Wydział Aktorski.

Zlecenie zostało podjęte w związku z decyzją

KOMISJI HABILITACYJNEJ powołanej przez

CENTRALNĄ KOMISJĘ DO SPRAW STOPNI I TYTUŁÓW,

która 4 października 2017 roku wszczęła postępowanie

habilitacyjne Pana Błażeja Peszka w dziedzinie sztuk teatralnych

(BCK-VII-L-7383/17).

Komisja wyznaczyła mnie na recenzenta Komisji w celu dokonania oceny osiągnięć Habilitanta.

Wraz ze zleceniem otrzymałem następujące dokumenty:

1. Autoreferat w języku polskim i angielskim w formie papierowej.
2. Kopię dyplomu.
3. Dane osobowe - kwestionariusz osobowy.
4. Wykaz dorobku obejmujący podsumowanie osiągnięć artystycznych, twórczych, dydaktycznych i innych.
5. Potwierdzenie dokonań artystycznych i twórczych w formie papierowej oraz elektronicznej.

DANE HABILITANTA

Dr Błażej Peszek, urodzony we Wrocławiu 7 listopada 1970 roku, jest doświadczonym aktorem - absolwentem krakowskiej PWST. Uchwałą Rady Wydziału Aktorskiego tejże uczelni, z dnia 9 lipca 2014 roku, został doktorem sztuki teatralnej. Ponad trzy lata, jakie minęły od uzyskania tego stopnia, obfitowały w kolejne, bardzo istotne doświadczenia habilitanta, zarówno w dziedzinie sztuki aktorskiej, jak również reżyserskiej i pedagogicznej. Habilitant złożył obfitą dokumentację swoich dokonań artystycznych, załączył interesującą bazę recenzji, zdjęć i rekomendacji dyrektorów teatrów, z którymi współpracował, oraz bardzo dobre opinie JM Rektora jego macierzystej uczelni - prof. dr hab. Doroty Segdy oraz Dziekana Wydziału Wokalno - Aktorskiego Akademii Muzycznej w Krakowie (z którą to uczelnią współpracuje od 2012 roku) prof. dr hab. Agnieszki Monasterskiej. Habilitant wykazał przebieg swojej dotychczasowej kariery aktorskiej poprzez współpracę z istotnymi instytucjami kultury wymieniając Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie (w latach 1994 - 1999), Teatr Nowy w Łodzi (1999 - 2003), Narodowy Stary Teatr (którego zespołu członkiem pozostaje od 2003 roku do dzisiaj), jak również pedagogicznej - w krakowskiej AST - od roku 2008 (obecnie pracuje na stanowisku adiunkta) i Akademii Muzycznej w Krakowie (od 2012), gdzie pracuje na stanowisku asystenta. Od momentu uzyskania stopnia doktora sztuki teatralnej zajmował się również reżyserią i w tej dziedzinie współpracował m.in. z Teatrem Miejskim w Lesznie, Teatrem im. Osterwy w Gorzowie oraz Warszawską Operą Kameralną. Dorobek aktorski w ostatnich trzech latach (od momentu uzyskania stopnia doktora) stanowi pięć interesujących ról teatralnych, których podjął się jako etatowy aktor Narodowego Starego Teatru, w reżyserii takich twórców jak: Jan Klata, Wojtek Klemm, Michał Buszewicz, Tian Gebing oraz Krzysztof Garbaczewski. Dr Błażej Peszek wykazał również wartość odnotowania dokonania naukowego, do których zaliczyć można m.in. spektakl dyplomowy "Superbohaterów 10/9" na Wydziale Teatru Tańca krakowskiej PWST w Bytomiu, nagrodę za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze, a szczególnie za sumienność i aktywne uczestnictwo w działaniach WTT w

Bytomiu oraz harmonijną współpracę ze studentami tego wydziału - Nagroda III stopnia Rektora PWST w Krakowie (3 października 2016 r.), oraz liczne warsztaty aktorskie: "Sfilmowani", Uniwersytetu Harvarda, Festiwalu Teatru Tańca w Słupsku i Festiwalu Lalki i Słowa w Radomiu.

OCENA AUTOREFERATU

Autoreferat Dr Błażeja Peszka jest interesującym opisem doświadczeń i spostrzeżeń składających się na jego twórczy i dydaktyczny dorobek od czasu uzyskania stopnia doktora sztuki teatralnej. Opis dokonań rozpoczyna analiza współpracy z reżyserem Janem Klatą, z którego "światopoglądem, gustem i wrażliwością" spotkał się Habilitant. Błażej Peszek, który w przedstawieniu Klaty "Król Ubu" Alfreda Jarry'ego wcielił się w postać kobiecą, próbuje odpowiedzieć na pytanie: "jak daleko można się posunąć w poszukiwaniach kontrowersji i prowokacji." Z kolei rola Ludwika w "Kosmosie" Gombrowicza w reż. Krzysztofa Garbaczewskiego, staje się przyczynkiem do interesujących rozważań Autora na temat obcowania aktora z kamerą w przedstawieniu teatralnym. Zacytuję tutaj Błażeja Peszka: "Aktor na scenie teatralnej powinien zdawać sobie sprawę z tego, że to, co przeżywa jego bohater musi dostrzec oddalony widz [...] Kiedy jego wizerunek olbrzymieje na ekranie wymaga to pewnej ascezy w wyrażaniu się emocjonalnym, z jednoczesnym jednak utrzymaniem intensywności wewnętrznych doznań. [...] To szalenie ciekawe doświadczenie - pisze dalej Autor - z punktu widzenia aktorskiej dyscypliny." Swoje kolejne aktorskie odkrycia, w aspekcie formalnych rozwiązań scenicznych, opisuje dalej Autor przy okazji współpracy z reżyserem Michałem Buszewiczem nad przedstawieniem "Książka telefoniczna". Peszek zadaje pytanie: "Jak w obecnych czasach wzajemnie się kontaktować?" I pisze dalej: "Postanowiłem jako aktor złamać ogólnie przyjętą (mimo wszystko) zasadę czwartej ściany w teatrze. Mając skonstruowany, na podstawie improwizacji podczas prób, szkielet rozmowy, przekroczyłem granicę i nawiązałem szczerą rozmowę z widzem. Każdego wieczoru rozmowa mogła potoczyć się w innym kierunku. Mogliśmy nawet we dwoje opuścić scenę i wyjść, na przykład, do

garderoby.” - pisze Autor podkreślając wyjątkowość i nowatorskość artystycznego zabiegu.

W sposób niezwykle frapujący Błażej Peszek opisuje stan, kiedy jako aktor nabrał przeświadczenia o swoim powołaniu jako reżyser. Autor stawia intrygującą tezę słowami: “to właśnie aktor reprezentuje pewną ideę [...] w procesie prób niepostrzeżenie sugeruje określone rozwiązania reżyserowi. Ten fakt współreżyserii powoduje, że aktorzy dość często sami zabierają się za reżyserię.” O swoim procesie stawania się reżyserem pisze dalej: “Aż wreszcie w którymś momencie nastąpił ten czas, kiedy sam zacząłem reżyserować. Ta aspiracja wyniknęła z próby zmierzenia własnych sił i oddania własnego głosu w pewnej sprawie.” W swoich kolejnych artystycznych odkryciach Autor zwrócił uwagę na szansę, jaką daje indywidualna, twórcza i oryginalna analiza interpretacji tekstu o pozornie powierzchownym sposobie rozczytania. O analizie zawartości tzw. klasycznego kryminału. Autor zwraca uwagę na fakt, że gatunek literacki, traktowany przez teatr “po macoszemu”, dostarczający “dość taniej rozrywki”, jest w stanie, przy użyciu odpowiednich zabiegów twórczych, zapewnić wrażenia z gruntu metafizyczne, istotne w świetle artystycznej percepcji oraz rozwiązań scenicznych. Zwraca uwagę również na kolejny istotny aspekt swojej pracy scenicznej - muzykę. Współorganizuje zdarzenia teatralne starannie dobierając dźwięki, które wspierają zamierzony efekt i wzmacniają znaczenia odnalezione w tekście sztuki. Pisze: “Ów element metafizyczny, który udało mi się wprowadzić do spektaklu, postanowiłem wesprzeć dodatkowo muzyką wykorzystując utwór Henry’ego Purcella.” Aria (tego kompozytora) pozwoliła Autorowi uniknąć “jedynie użytkowego charakteru kryminału.” Ta część autoreferatu Habilitanta pozwala zauważyć jak ważny w procesie twórczym ma dla niego związek różnych gatunków sztuki.

W poszukiwaniu pełnej i wielowymiarowej siły oraz jakości przekazu Błażej Peszek zastosował połączenie jednoaktowych sztuk dwóch wybitnych dramatopisarzy. Potrzeba konfrontacji ze zjawiskiem wszechobecnej agresji i braku tolerancji skutkują w jego pracy scenicznej interesującym mariażem literatury Harolda Pintera i

Sławomira Mrożka. Peszek uscenił utwory obu pisarzy (w gorzowskim Teatrze im. Osterwy) w przeświadczeniu, że są one „niezwykłą analizą świata w kontekście przemocy i mroku.” Doprowadził do spotkania dzieł obu pisarzy czerpiąc inspirację z atmosfery tajemniczości i niejednoznaczności. Poszukiwania Habilitanta w tym aspekcie po raz kolejny świadczą o tym, z jakim ciekawym i wyjątkowym twórcą teatru mamy do czynienia. Błażej Peszek czerpie bardzo wiele właśnie z licznych połączeń. Świadczy o tym kolejny, opisany przez niego proces twórczy, o którym pisze w autoreferacie jako bardzo inspirującym i owocnym. Mowa tu o współpracy z reżyserem Wojtkiem Klemmem nawiązanej w ostatnim czasie po raz kolejny, równie twórczy i skuteczny. Autor opisuje ich wspólne doświadczenie nawiązując do spektaklu wystawionego w maju 2015 roku w krakowskim Starym Teatrze, pt: „Ojciec, matka, tunel strachu”. Pisze o nim, że „zajmuje szczególne miejsce w dorobku zawodowym, zarówno artystycznym jak i pedagogicznym.” Podkreśla jak ważne było dla niego jednoczesne spotkanie się jego - Błażeja Peszka - jako aktora, reżysera i pedagoga. Pisze Autor: „Przecież mój bohater jest zarówno mężem, ojcem - pedagogiem i reżyserem [...] Nasze emocje sceniczne przenikały się z emocjami nas samych.” I w konkluzji pisze: „Wielokroć z uporem namawiam studentów do wykorzystywania własnych emocji i użyczenia ich kreowanym przez nich postaciom.” Pozytywna ocena pracy twórczej oraz refleksji z niej zaczerpniętych i ujętych w autoreferacie, nie może pominąć silnej i istotnej potrzeby Habilitanta do poszukiwania i czerpania twórczej energii właśnie z licznych połączeń, mariaży i prób definiowania zjawisk właśnie poprzez spojrzenie na nie z wielu punktów widzenia.

OCENA OSIĄGNIĘĆ ARTYSTYCZNYCH

W swojej pracy w charakterze recenzenta dysponowałem pojemnym segregatorem wypełnionym licznymi kopiami recenzji, artykułów i innych opracowań twórczości dr Błażeja Peszka. Zakres twórczych działań Habilitanta nie pozwala wątpić, że mamy do czynienia z postacią kreatywną, poszukującą i pełną pasji do odkrywania kolejnych interesujących pięt w zakresie sztuki teatralnej.

KONKLUZJA

Jak wynika z przedstawionej dokumentacji proces kształcenia, doksztalcania i doskonalenia własnej wiedzy i umiejętności w zakresie sztuki stawia przed nami w osobie Habilitanta wszechstronnie przygotowanego artystę i pracownika nauki. Osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne dr Błażeja Peszka stanowią nie tylko znaczny wkład w samą dyscyplinę, są również ich efektywnym przełożeniem na sferę nauki, dydaktyki i upowszechniania kultury oraz kształtowania estetycznych postaw polskiego społeczeństwa. Dorobek Habilitanta należy również szczególnie wysoko ocenić w aspekcie troski o zachowanie naszej tożsamości kulturowej. Niniejszym stwierdzam, że osiągnięcia artystyczne, twórcze i dydaktyczne dr Błażeja Peszka w pełni spełniają wymagania art. 16 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku o stopniach naukowych i tytułach w zakresie sztuki. Z pełnym przekonaniem popieram starania dr Błażeja Peszka o nadanie mu stopnia doktora habilitowanego.

dr hab. Marcin Przybylski
Akademia Teatralna w Warszawie

